

Projekt dějiny umění v 9. třídě

Jedním z předmětů, který vyučujeme v 9. točniku naší školy jsou Dějiny umění. Žáci se zde seznamují s vývojem kultury, umění od pravěku až po moderní umění. Tomuto předmětu je věnována jedna epocha hlavního vyučování - tedy celý měsíc, kdy se žáci noří do různých dějinných období, souvislostí a toho, jak tyto dějiny působily na tvůrčí činnost člověka. V loňském školním roce jsme se rozhodli obohatit tuto epochu o umělecký výjezd do Florencie, kde by naši studenti měli možnost zažít ducha, tvorbu a nádheru renesance. Koncem května jsme se vydali na pětidenní cestu do Itálie, kde studenti viděli perly renesančního umění, pozorovaly, kreslili a prožívaly krásu.

Florence - krása všude, kam se podíváš

V 9. třídě jsou náplní jedné z epoch také dějiny umění. Studenti jinonické waldorfské školy ji zhodnotili nejen v rámci přijímacích zkoušek na umělecké střední školy, kam se jich celá řada hlásila, ale hlavně v jedinečné cestě na místo, kde žije krása sama, do centra Toskánska, do Florencie. Na tuto uměleckou cestu jsme vyrazili společně se studenty 2. ročníku waldorfského lycea a jejich profesory.

Naši deváťáci již dlouho toužili po společné cestě do zahraničí a nyní, na konci jejich základní školní docházky, se jim sen splnil. Ale jaký to byl sen! Po 14-ti hodinové cestě jsme po pochodu s kufry dorazili ve vedru do hotelu v centru Florencie a hned jsme se setkali s italskou dynamikou. Některé z objednaných pokojů nebyly k dispozici, jiné zase byly, dohadování s personálem bylo příjemné, leč náročné, neboť v Itálii se mluví italsky a touto řečí žádný z účastníků zájezdu nehovořil. Lámanou angličtinou jsme se však nakonec dohodli a studenti mohli spočinout ve stylových retro pokojích. Občas se stalo, že se pod někým rozlomila židle, chvíli trvalo, než jsme pochopili, že po zabouchnutí dveří se bez klíče do pokoje již nedostaneme, ale nakonec jsme vše zvládli a dobře se vyspali na další den. Ráno byla nad očekávání hojná snídaně (počítali jsme pouze s kávou) a brzy jsme svižným krokem pod hlaholivým vedením našeho průvodce Karla Dolisty vyrazili na první uměleckou výpravu do kláštera San Marco. Klášter byl od ambitů až po podkroví zdoben freskami a obrazy. My jsme se soustředili na tvorbu mistra Angelica. Zastavili jsme se u jeho Ukřížování, a s výtvarnicí Kristýnou Dolistovou (absolventkou naší školy) jsme pozorovali, kreslili a prohlíželi i jeho další fresky a obrazy jako je např. jeho slavné Zvěstování. Angelico byl - jako mnozí další Florentinové - velmi nadaným uměleckým duchem. Pro mnichy svého řádu vymaloval skvostně jejich cely, v každé je freska s jiným tématem – od narození Ježíška, přes skutky Kristovy až po detaily křížové cesty a zmrtvýchvstání. Byla to veliká krása. Pak jsme utíkali do dalšího muzea, v němž jsme po náročné komunikaci s místní ochrankou byli nakonec vpuštěni dovnitř

i s potřebami na kreslení. Zde jsme se poprvé měli možnost setkat s mistrem Michelangelem a jeho plastikami a se sochami Davida - symbolu Florencie - od různých mistrů. I zde jsme kreslili – tentokrát bronzová zvířata. Bylo důležité pozorovat přesné proporce, světlo a stín, celek i detail.

Pak už jsme měli možnost spočinout. Děti měly rozchod a rozprchly se s radostí po historickém centru, kterému vévodí odevšad viditelný Dóm Santa Maria del Fiore. Je to nádherná katedrála obrovských rozměrů z dob středověku, obložená bílým mramorem se zelenými a růžovými prvky. Dominantou města je právě její kupole. Když dóm obcházíte, je to nekonečná procházka, kdy se stále musíte dívat na nádheru a žasnout nad pestrostí, precizností i majestátností tohoto nádherného díla. (Fronty jsou zde však též nekonečné, takže dovnitř se nikdo z nás nedostal). Ať jdete ve Florencii, kam jdete, vždy si vás dóm přitáhne, vždy ho vidíte, vždy si vás najde, jako by působil magnetickou silou - a nikdy se neokouká. Je to taková krása. Ale nejen dóm - v každé uličce se skrývají poklady paláců, malých krámků, kde jen tak najdete v obyčejné cukrárně stropní a nástěnné malby, jsou tu všude. Ať jdete, kam jdete, vykoukne na vás umění, krásné umění. Na každém rohu zde vidíte stopy umělců, kterými město v době renesance žilo. Žili jich tu spousty a všude za sebou zanechali uměleckou stopu, jako by ohňostroj umění vytryskl právě zde v mnoha různých podobách a proměnách. Ve městě panuje příjemná atmosféra a každý si zde našel to své, dobré jídlo, dobré pití, nejrůznější setkání s místními i cizinci, pohodu, radost.

Večer jsme se vydali na společnou procházku podél řeky Arno na terasy, kde nás čekala bronzová kopie sochy Davida, pak jsme pokračovali na náměstíčko se slavnou galerií Uffizi, před ní stála další kopie Davida. Pořád jsem si říkala, proč je ten Michelangelův David tak slavný, odpověď jsem dostala až další den. Večer jsme se s dětmi dívali na jejich výtvarná díla ukřižování a zvířat - všechna byla krásná - a trochu o nich pohovořili.

V pátek nás čekala Akademie, kde jsou k vidění Michelangelovy sochy v různých stádiích rozpracování. Michelangelo se prý vždy díval na kvádry mramoru tak, že v nich viděl sochu - pak již zbývalo jen dílo osvobodit od nánosů kamene a bylo na světě - jak prosté. Bylo fascinující vidět rozpracovaná díla, jak je tvar postupně osvobozován od masy. Ale nejúžasnější z toho všeho byla socha Davida – originál. Zírali jsme na ni v ohromení. Masa mramoru, obrovská lehkost a neuvěřitelná krása - jako by sám bůh Apollón sestoupil na zem - jen se pohnout, jen promluvit. Zírali jsme a kreslili, kolem nás se pohybovaly spousty lidí, někteří oslovovali naše studenty a zapředli s nimi rozhovor o svých životech i umění. Čas nám nestačil a odtrhnout se od sochy Davida bylo těžké. David je krása sama. Setkání s Davidem bylo vrcholem naší cesty. Když jsme se pak večer dívali společně na naše obrazy, bylo patrné, že se tato krása otiskla i zde.

Odpoledne jsme byli na návštěvě Baptisteria - křtitelnice, na stropě je zde v kupoli vymalován zmrtvýchvstalý Kristus, hierarchie andělů a v obrazech je zde vyprávěn příběh stvoření člověka i světa. Navštívili jsme také muzeum, kde se nachází originály z dómu a člověk je zde proveden celým procesem výstavby tohoto architektonického skvostu. A zase procházky a volno a uličky, zmrzlina, klid i radost i smutek z toho, že tento výlet je jedním z posledních společných.

Poslední den jsme šli do slavné galerie Uffizi, kde jsou uchovány největší umělecké poklady středověku a renesance. Čekali jsme dlouhou frontu, procházeli přísnou kontrolou, zda neneseme zbraně či jiné škodliviny. Druhé patro galerie zdobí nádherné stropní malby. Najdete tu slavné Zrození Venuše od Boticceliho. Ve skutečnosti je obraz daleko nádhernější než na kopiích v knihách, jemné barvy, Venuše jen vystoupit z obrazu. Je tu veliké množství uměleckých děl, až se v nich člověk ztrácí. Byli jsme rádi, že nás průvodce vedl po stopách vývoje umění, neviděli jsme tedy všechno - protože to zkrátka ani za jednu návštěvu nejde. Vrcholem pak byly obrazy Raffaella z Urbina – jen tři, ale i tak krásné, jemné, čisté, duchaplné a originály mistra Leonarda da Vinci - Zvěstování, Křest v Jordánu. Pak jsme se již rychle přesunuli do hotelu, najedli se a s lítostí, že jsme tu byli tak krátce, jsme se přesunuli do rodiště Leonarda – do Vinci. Oproti Florencii je Vinci velmi tichou klidnou vesničkou s dvěma muzeji s Leonardovými vynálezy. Naše školní hospodářka, Alena Matějčková, která nám celý zájezd zařídila, pravila, že zde zůstane a vrátí se až za dlouho. I my, další dospělí, jsme pocítili podobnou touhu - potřebu klidu a míru. Leonardo byl neuvěřitelně činný duch, prostudoval do detailu anatomii člověka, dělal tajné pitvy, aby se dostal k jádru tajemství stvoření. Viděli jsme stroj na tepání zlata, orloj, létací křídla, potápěčskou výstroj a další a další nápadité mechanismy.

Poté jsme si našli tiché a klidné zákoutí a kreslili jsme v barvách krajinu plnou sluncem zalitých olivovníků, malých domků, modrého nebe. Domů jsme dojeli nad ránem. Dva světy. Splněný sen krásy a návrat zpět ke škole. Vše ještě zní v těch nejpestřejších barvách. Krása ducha projevená člověkem ve hmotě, to je renesance. Ve Florencii ji zažijete a v srdci si ji můžete uchovat pro další cestu životem.

Črty z Florencie některých žáků

Adam L.

Asi nejvíc mě zaujal dóm. Stojím ve středu města a se zvednutou hlavou koukám na ohromnou a přenádhernou budovu jménem Dóm. Kolem mne je hromada lidí, turistů, kamarádů, Italů atd. Ale já jsem i přes tak velký ruch vnímal jen dóm a byl jsem z něj ohromen.

Jan B.

Sedíme s Davidem a Robinem na chodníku v krásné uličce a jíme nejlepší housku s přrutem na světě. Pak přiletěl malý ptáček a vzal si kousek té housky od Davida z ruky. Bylo tam příjemně chladno a spousta rozesmátých lidí.

Mária S.

Procházím se. Nejdou nikam nebo možná ano. To teď není důležité. Ve vzduchu je cítit večer. Slunce na všem vykresluje měkké zlaté stíny. Obloha je bledounce modrá. Jemná. Brázdí ji nespočet tmavých ptáků. Vypadají jako bezejmenné, nebeské, rychle se pohybující body. Zastavím se. Předě mnou se rozprostírá stužka. Blyštící se řeka. Cítím souznění? Možná.

Eliška S.

Krásné úzké uličky, malé restaurace, pizzerie a cukrárny nebo snad skvostné památky v centru umění Florencie. Ani nevím, co z těchto věcí mě nejvíce zaujalo a učarovalo. Nálada místa je tak přátelská, a ještě když ji člověk prožívá s přáteli, je nepopsatelná. Na první pohled jsem se do Florencie zamilovala. Myslím, že není vteřiny, které by člověk tady litoval. S pohledem na Davida ale opravdu nemám slov. Ikona veškerého umění z doby Michelangela je pořád živá a krásná. I ten, kdo umění nerozumí ani ho nezajímá, je okouzlen a na místě přikován s obdivujícím pohledem na obra. Ani nevím, co je na něm úchvatnější, jestli obdivuji to, s jakým přehledem ho dokázal Michelangelo „stvořit“ nebo to, s jakou jistotou a kuráží v očích stojí David – a přesto klidně a pokorně.

Petra K.

Úchvatné, úchvatné, dechberoucí. Je vedro. Nikdo nemá vodu a všichni mají žízeň. Ale ten pohled. Loktama se opíráme o rozpálenou zeď. Vítr příjemně pofukuje, ale stejně je vedro. Pod námi je moře domků, ze kterého jako vzdušní šlechtici hrdě vystupují historické věže. Za cihlově hnědou záplavou se jako strážci tyčí kulaté zelené kopce. Opíráme se loktama o zeď. Je nám vedro a máme žízeň.

Agáta Sch.

Procházím se po Florencii, a i když jsou všude nádherná díla největších umělců, tak všemu kolem, atmosféře, kráse, dodávají kouzlo detaily kolem nás – lampy s nohama, ozdobné koše a úzké uličky, kam skoro nedosáhne světlo...

Črta z Florencie třídní učitelky

Na náměstí Ufizzi, kde stojí kopie Michelangelova Davida, za mnou přišli dva kluci z mé třídy Matouš a Daniel. „Paní učitelko, tenhle David, to už je ten originál?“ ptali se. „Ne“, odvětila jsem, „originál uvidíme až zítra.“ „Jupí, já se megatěším, až ho konečně uvidím,“ vykřikl nadšeně Matouš. „Já se taky megatěším,“ dodal radostně Daniel a oba odešli. Stála jsem tam uprostřed Florencie, byl vlhý večer a náhle jako by se čas

zastavil. Minulost za mnou, budoucnost přede mnou a já jsem stála na tomto místě v přítomnosti jakoby v obraze. Dva obyčejní patnáctiletí kluci, kteří by klidně mohli říct: „Kašlem na sochy, co je nám do nich, jdem si zahrát radši něco na tabletu,“ se „megatěší“ na originál sochy Davida... Náhle se tento obraz dotkl mého srdce - tohle je skutečný smysl waldorfského usilování – schopnost vnímat a prožívat krásu.

Daniela Petrová, třídní učitelka